

ФИЛОЛОШКО УМЕТНИЧКИ ФАКУЛТЕТ - КРАГУЈЕВАЦ			
ПРИМЉЕНО: 16.07.2019.			
Орг.јед.	Број	Прилог	Вредност
01	2178		

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ФИЛОЛОГИЈУ ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Наставно-научно веће Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 18.05.2019. године (Одлука број 01-1515) нас је предложило, а Веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу нас је на седници одржаној 12.06.2019. године (Одлука број IV-02-484/18) именовало за Комисију за оцену научне заснованости теме и испуњености услова кандидаткиње Соње Урошевић за израду докторске дисертације под насловом *Поетика памћења и контекст Другог светског рата у романима Зигфрида Ленца*. Желели бисмо да, после увида у образложение предложене теме и у библиографију кандидаткиње, Наставно-научном већу Одсека за филологију и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу поднесемо следећи

И З В Е Ш Т А Ј

1. НАУЧНИ ПРИСТУП ПРОБЛЕМУ ПРЕДЛОЖЕНОГ НАЦРТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ И ПРОЦЕНА НАУЧНОГ ДОПРИНОСА КРАЈЊЕГ ИСХОДА РАДА

1.1 Научни приступ проблему

У нацрту теме докторске дисертације *Поетика памћења и контекст Другог светског рата у романима Зигфрида Ленца* кандидаткиња Соња Урошевић је навела предмет, циљеве, основне хипотезе и методе рада који су засновани на научним принципима. Будући да су књижевно историјски и поетички значај Ленцовог дела, као и пишчеви аутопоетски ставови и његово место у књижевнокритичком контексту недовољно познати на нашим просторима, а посебно у контексту Другог светског рата, његових последица и чувања сећања на тај период као део идентитета појединача и народа, проучавање Ленцових романа са ратном тематиком би свакако допринело јаснијем сагледавању те проблематике и у нашем окружењу. У складу са циљевима истраживања, анализи историјских, поетичких, тематских и приповедних аспеката Ленцових дела се приступа аналитично-синтетичким методолошким поступцима, структуролошком и наратолошком анализом и тумачењем са позиција теорије рецепције и културног памћења, као и из угла феноменолошког приступа књижевном уметничком делу.

1.2 Преглед стања у подручју истраживања

Зигфрид Ленц важи за једног од најчитанијих немачких писаца. Рођен 1926. године у Источној Пруској, а умро 2014. године у Хамбургу. Његов књижевни опус обухвата око 50 дела: романа, приповедака, новела, есеја и књига за децу. Превођен

је у око 30 земаља на 22 језика, а дела су му штампана у више од 25 милиона примерака.

Зигфрид Ленц је био ангажован аутор, и на културном, али једно време и на политичком плану. Међутим, иако је слављен као један од највећих хроничара послератног периода Западне Немачке, веома често није наилазио на хвалоспеве књижевне критике. Многи критичари, колеге писци и политичари су га називали не само својим пријатељем, већ и великим пријатељем људи, али га нису штедели у својим критикама, замерајући му претерану стилизацију, шематизам и упрошћавање стварносних структура. Ленц је своју књижевну мисију по сопственим речима видео у томе „да пронађе узорак у историји, који би разјаснио време у коме живимо, а сву ту цунглу у којој се не сналазимо учинио мало транспарентијом“¹ (Scheller, Wolf. 2006. Literatur als Heimatmuseum, Zum achtzigsten Geburtstag von Siegfried Lenz am 17. März 2006. *Die politische Meinung*, Nr. 436, 69-71. Доступно на: http://www.kas.de/wf/doc/kas_8012-544-1-30.pdf?060404092932 [22.04.2014.]: 70) Он сам се често оглашавао у јавности прилозима који су се тицали не само актуелних друштвених и политичких забивања, већ и освртима на властито стваралаштво и значај књижевности за њега самога као аутора, али и за реципијенте књижевних дела.

Поред Гинтера Граса и Хајнриха Бела, Зигфрид Ленц се убраја у еминентне представнике немачке послератне књижевности која се бави тематиком Другог светског рата и стањем немачке нације током и након тог периода. Његово дело, као уосталом и његова посвећена уметничка личност, пропраћено је многобројним приказима, анализама и критикама немачких и светских германиста, док истовремено код многобројних читалаца још увек ужива несмањену популарност. Поред два биографска приступа аутора Винфрида Бајмана из 1976. године (Winfried Baßmann: Siegfried Lenz. Sein Werk als Beispiel für Weg und Standort der Literatur in der Bundesrepublik Deutschland. Bouvier, Bonn 1976) и Ериха Мајцкеа из 2006. године (Erich Maletzke: Siegfried Lenz. Eine biographische Annäherung. 2. Aufl. Zu Klampen, Springe 2006), значајан прилог проучавању Ленцовог дела представља студија Минг-фонг Куо (Ming-fong Kuo: Das Romanwerk von Siegfried Lenz unter besonderer Berücksichtigung des Romans Das Vorbild. Lang, Frankfurt am Main u.a. 1991), која десет романа из периода од 1951. до 1988. године анализира с обзиром на њихову структуру, приказ дешавања, консталацију ликова, језички израз, али и Ленцове политичке ставове. Релевантне изворе који се тичу предложеног нацрта докторског рада представљају и дисертације Хартмута Пецолда (Hartmut Pätzold: Theorie und Praxis moderner Schreibweisen. Am Beispiel von Siegfried Lenz und Helmut Heißenbüttel. Bouvier, Bonn 1976) и Клауса Нордбруха (Claus Nordbruch: Über die Pflicht. Eine Analyse des Werkes von Siegfried Lenz. Versuch über ein deutsches Phänomen. Olms-Weidmann, Hildesheim u.a. 1996), која је нешто новијег датума. Прва представља обимно књижевнокритичко поређење два представника немачке послератне књижевности, Хелмута Хајсенбитела (Helmut Heißenbüttel) и Зигфрида Ленца (Siegfried Lenz), а друга анализу Ленцовог дела са аспекта осећаја дужности као типично немачког феномена.

¹ In der Geschichte das Muster zu finden, das die eigene Zeit erhellt und diesen ganzen Dschungel, indem wir uns immer zurückgeworfen, ein wenig durchsichtig machen – darf sein eine schwere Aufgabe.

Зигфриду Ленцу је често додељиван епитет „хроничар колективних сећања“ (Garde, Barbara / Leon, Jakov. 2014. *Zigfrid Lenc, hroničar kolektivnih sećanja*. Deutsche Welle. <https://www.dw.com/sr/zigfrid-lenc-hroni%C4%8Ddar-kolektivnih-se%C4%87anja/a-17982403> [09.04.2019]), али је и он сам, говорећи о књижевности почетком деведесетих година прошлог века, користио термине карактеристичне за такозвани *memory boom*. У многим аутопоетским текстовима је њен смисао видео у чувању колективног сећања човечанства. Сматрао ју је најобухватнијим складиштем доживљеног и промишљеног, јединственом збирком искуства о свету (Lenz, Siegfried. 1992. *Über das Gedächtnis. Reden und Aufsätze*. 1. Auflage. Hamburg: Hoffmann und Campe: 7 и Lenz, Siegfried. 1989. *Der unendliche Raum des Gedächtnisses. Zeit Online*. Dostupno na: <http://www.zeit.de/1989/19/der-unendliche-raum-des-gedaechtnisses/komplettansicht> [25.02.2017.]: нема ознаке стране). То његово становиште кореспондира са дискурсом културног памћења, чији теоријски израз представљају студије Алеиде (Assmann, Aleida. 2010. *Errinnerungsräume. Formen und Wandlungen des kulturellen Gedächtnisses*. München: Verlag C. H. Beck) и Јана Асмана (Assmann, Jan. 2013. *Das kulturelle Gedächtnis. Schrift, Erinnerung und politische Identität in frühen Hochkulturen*. 7. Auflage. München: Verlag C. H. Beck). Ленцова проза је нашој читалачкој публици, ако се изузму хрватски преводи три романа који су предмет предложене анализе, *Сат њемачкога* (*Die Deutschstunde* – Lenz, Siegfried. 1999. *Sat njemačkoga*, prev. Leo Držić. Zagreb: Školska knjiga), *Завичајни музеј* (*Heimatmuseum* – Lenz, Siegfried. 1986. *Zavičajni muzej*, prev. Nedeljka Paravić. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske) и *Губитак* (*Der Verlust* – Ленц, Зигфрид. 1985. Губитак. прев. Весна Барон-Брљевић. Загреб: Знање), и српски превод две збирке приповедака, од којих једна носи (за нас занимљив) наслов *Српска девојка* (*Das serbische Mädchen* – Ленц, Зигфрид. 1998. *Српска девојка*: приповетке, прев. Златко Красни. Вршац: КОВ; Ковин: Центар за културу), а друга *Arneova ostavština* (*Arnes Nachlaß* – Ленц, Зигфрид. 2001. *Арнеова оставштина*, прев. Живота Филиповић. Београд: Clio), углавном мање позната. Иако је он отворено подржавао социјалдемократску политику Вилија Бранта који се залагао за успостављање хармоничних односа са земљама такозваног источног блока (на рубу кога је донедавно и наша земља била културно и политички позиционирана), и то у време веома израженог хладног рата, у нашем литерарном дискурсу није било значајнијих анализа ни у вези са тим аспектом ауторовог ангажмана, а ни у вези са наратолошким поступцима путем којих он преиспитује потенцијал књижевности као чувара колективног сећања у циљу опстанка индивидуе и колективитета, а да се при том не угрози право опстанка других индивидуа и колективитета.

2. У КОЈОЈ МЕРИ ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДМЕТА, МЕТОДА И ЦИЉА УВЕРЉИВО УПУЋУЈЕ ДА ЈЕ ПРЕДЛОЖЕНА ТЕМА ОД ЗНАЧАЈА ЗА РАЗВОЈ НАУКЕ

2.1 Предмет, циљ и хипотезе истраживања

Предмет докторске дисертације *Поетика памћења и контекст Другог светског рата у романима Зигфрида Ленца* је анализа романа Зигфрида Ленца који се баве проблематиком везаном за Други светски рат у односу на дискурс културног памћења и њихов потенцијал транспоновања колективног сећања. У њима преиспитује тада актуелне вредности, као што су послушност и испуњење дужности, из перспективе појединца, позивајући се на људске врлине од трајног значаја: часност, поузданост, фер-плеј. (Obert, M. und M. Oehlen. 13.10.2009. Siegfried Lenz im Interview – Ein Buch kann Leben ändern. *Frankfurter Rundschau*, Dostupno na: <http://www.fr-online.de/politik/spezials/-ein-buch-kann-leben-aendern/-/1472610/2901476/-/index.html> [31.08.2011.]: 1). У фокусу тих приповести се налази дилема између дужности и савести, издаје и кривице, индивидуалне и колективне одговорности. У њима сећање представља један од кључних мотива за изградњу личног и колективног идентитета ликова. Два Ленцова најзначајнија романа, и *Час немачког и Звичајни музеј*, написани су у виду личних исповести сведока тог периода немачке историје који је Адорно назвао неизречивим. Тематика која се односи на Други светски рат је, поред та два, директно заступљена у још три романа, мада се може рећи да је она мотивски обележила целокупно његово стваралаштво. *Duell mit dem Schatten* (Дуел са сенком – Lenz, Siegfried. 1953. *Duell mit dem Schatten*. Hamburg: Hoffmann und Campe) је до постхумног објављивања романа *Der Überläufer* (Пребег – Lenz, Siegfried. 1916. *Der Überläufer*. Hamburg: Hoffman und Campe) важио, хронолошки гледано, за Ленцов други роман. Радња овог романа је смештена чак у Либији, куда бивши немачки пуковник путује у пратњи своје кћерке непуну деценију после рата, како би се суочио и на неки начин ослободио кривице.

Питање кривице је централни мотив и у Ленцовом роману *Stadtgespräch* (У кулоарима – Lenz, Siegfried. 1963. *Stadtgespräch*. Hamburg: Hoffman und Campe). И овог пута радња рефирише на Други светски рат, и такође се не одвија у Немачкој, већ у Норвешкој, а носиоци моралне дилеме нису они који врше насиље или пред њим затварају очи, већ они који му се активно супротстављају као чланови покрета отпора.

Следећи роман *Час немачког* представља покушај (ре)конструкције идентитета појединца путем сећања. Централна тема је слепа послушност ауторитету, због које један обичан немачки грађанин заборавља на све људске вредности као што су родитељска љубав, пријатељство, слобода, и у име вршења дужности постаје продужена рука нацистичког режима, жртвујући при том чак и сопствену децу.

Писање романа *Звичајни музеј* Ленц је започео две године након посете социјалдемократског канцелара Вилија Бранта Польској, када је потписан Варшавски споразум којим су реке Одра и Ниса признате као нове границе између

две државе. Приликом те посете, у којој је учествовао и Ленц као члан дипломатске делегације, Вили Брант се поклонио жртвама нацизма, клекавши пред спомеником нацистичким жртвама у некадашњем Варшавском гету. Роман *Завичајни музеј* важи за литерарно сведочанство Ленцових политичких ставова, које је у наслову једног предизборног обраћања гласачима пословично изразио речима „изгубљена земља, добијено суседство“ (*Verlorenes Land, gewonnene Nachbarschaft*, Lenz 1971: насловница). У њему су панорамски приказани прошлост и култура Мазурије, области у бившој Источној Пруској, коју су од давнина настањивали Немци и Пољаци, и то од времена праисторије, преко Првог и Другог светског рата, па до егзодуса немачке етније у Западну Немачку. Главни протагониста *Завичајног музеја* настоји да реконструише како свој лични тако и колективни идентитет једне етничке групе кроз сећање на минуло време, трагајући за везом између садашњости и прошлости.

Постхумно је 2016. године објављен већ поменути роман *Der Überläufer* (Пребег - Lenz, Siegfried. 1916. *Der Überläufer*. Hamburg: Hoffman und Campe), настао још 1951. године као Ленцов други роман. Тада рукопис никада није био штампан, иако се тих година ратна тематика налазила у фокусу такозване *Trümmerliteratur* односно „књижевности рушевина“, која је у послератној Немачкој била веома актуелна. Ленц је додуше на захтев свог лектора Ота Гернера неколико пута дарађивао рукопис, али немачка конзервативна јавност у том тренутку још увек није била спремна да се суочи са провокативном темом дезертерства и „јеретичком“ идејом пацифизма.

Историјско-културолошкој анализи ових Ленцових романа би се приступило из перспективе теорија културног памћења Алеиде и Јана Асмана, посредством којих би се одредило место аутора као „хроничара колективног сећања“ (Garde, Barbara / Leon, Jakov. 2014: наслов) и функција његове књижевности у контексту суочавања са нацистичком прошлоСТВОМ и феномена *Vergangenheitsbewältigung*, односно покушаја превладавања те прошлости.

Приликом приказа приповедне структуре Ленцових романа нагласак би био на наратоловским поставкама Жерара Женета, тако што би се анализа садржаја литературног текста извршила са аспекта начина његовог посредовања путем категорија времена, модуса и гласа.

Будући да је за Ленцове наративе од веома велике важности функција приповедача, па аналогно томе и адресата, и то како текстуалног, тако и вантекстуалног, основу тумачења интеракције између текста и читаоца би представљала анализа појма читаоца са полазишта теорије рецепције Волфганга Изера и Ханса Роберта Jayса. Посебна пажња би се обратила функцији унутартекстуалних ликова читалаца/слушалаца и приповедача у циљу конституисања значења, као и преиспитивању улоге имплицитног читаоца у односу на проблематику различитих интерпретација текста у оквиру концепта Џералда Принса, у ком се појам наратера (*narratee*) хипостазира као пандан наратору приповедне прозе.

С обзиром на често цитирану тенденциозност самог Зигфрида Ленца, даље истраживање би се тицало појма аутора и његове интенције, разлике између историјског или емпиријског и имплицитног аутора, односно његове објективације у лицу приповедача. У том смислу би се анализа Ленцовог наратива заснивала и на

позицијама Ричарда Волша и његовог поимања функције наратора, Џонатана Калера у контексту појма идеалног читаоца и литерарне компетенције, али и Монике Флудерник која тежи да поред формалистичког приступа књижевности обухвати и сферу прагматике и теорије рецепције.

Ленц је сматрао да уметност стварности може пружити оно што јој недостаје, мада се утицај који књижевност врши на читаоца не може тачно дефинисати. С друге стране, уметност нема потребу да проверава или доказује своју практичну ефикасност. Уколико је способна да у процесу рецепције изазове промене на нивоу убеђења, она налази своју сврху и оправдање. Стога би се такво Ленцово виђење функције књижевности упоредило са аспектима сазнавања књижевног уметничког дела Романа Ингардена и његовог схватања функције књижевног уметничког дела, које путем естетске конкретизације успоставља естетске вредности.

Зигфрид Ленц је своје обимно прозно дело посветио малом човеку, његовим кризама, дилемама и одлукама, смештајући га у просторно ограничено, некада удаљене, па и егзотичне просторе. Његови јунаци агирају како у просторном, географском тако и у временском, историјском смислу у јасно дефинисаном миљеу. С обзиром на улогу просторно-временских окосница у циљу приказивања суштинских етичких питања савремености, анализи Ленцових наратива би се приступило и на основу теорије хронотопа Михаила Бахтина. Такође би се проверило колико је Ленцов модел приповедања у могућности да транспонира одређене облике бахтиновских дијалошких односа у циљу остварења динамичних веза између различитих ставова, а без коришћења директне ауторове речи, као крајње вредносне инстанце.

Циљ истраживања би се дакле састојао у томе да се покаже у ком опсегу је тематика Другог светског рата заступљена у Ленцовим романима, као и начин на који је приказана, с обзиром на наратоловске карактеристике његове прозе и улогу коју има у контексту поетике памћења. Након приkaza Ленцове библиографије и аутопоетике, уследио би приказ приповедних структура литерарних текстова. С обзиром на значај који сам аутор придаје свом књижевном делу с једне, и читаоцу као интендираном адресату с друге стране, у оквиру анализе елемената приповедања и њихове функције у односу на приповедне структуре фокус би био на улози приповедача и читаоца као специфичним конституентима романа. На основу тих наративних карактеристика би се одредио рецептивни потенцијал дела. Надаље би се истражило Ленцово виђење функције књижевности са аспекта сазнавања књижевног уметничког дела у циљу успостављања естетске вредности односно начина на који транспонује дешавања одређеног историјског тренутка. У складу са тим би се размотроио однос књижевних наратива и историјске науке, као и функција књижевности као медијума колективног памћења.

Истраживања докторске дисертације полазе од следећих хипотеза:

- Ленцови ставови о улози књижевности се препознају у његовој прози.
- Ленцов књижевни исказ се може посматрати као аутентичан исказ одређеног, иако фиктивног говорника, са референцијом на садржаје, који су, иако фиктивни, смештени у историјском времену.

- Романи Зигфрида Ленца са тематиком Другог светског рата представљају својеврсне просторе чувања сећања на одређена историјска догађања и њихов утицај на појединачне и колективне судбине.
- У тим романима сећање представља један од кључних мотива за изградњу личног и колективног идентитета његових ликова.
- Естетски карактер и наративна стратегија романа поспешују разумевање датих политичких, социјалних и културних феномена и образца деловања и омогућују остварење интеркултуралног дијалога.
- Акт приповедања који обухвата однос приповедача и приповести, као и однос приповедача и читаоца или слушаоца, има за циљ да усмери пажњу слушаоца на садржај приче и поруку.
- У романима са интрадијегетским приповедачем дистанца између приповедача и слушаоца/читаоца обезбеђује дискурзивни простор за објективацију личних и колективних судбина.
- У њима консталација приповедач – слушалац/читалац отвара простор за дијалогичност и мултиперспективност приликом литерарног транспоновања унутартекстуалне и вантекстуалне интенције и фактичности.
- Улога приповедача и слушаоца/читаоца је структурна претпоставка за естетску реконструкцију стварности, чији је изричит циљ деловање просветитељског карактера.
- Књижевно уметничко дело може извршити утицај на читаоца тако што путем естетских конкретизација, односно током лектире, може доћи до нових увида.

На основу образложења предмета, циљева и основних хипотеза се може закључити да предложена тема с обзиром на приступ проблематици и начин анализе представља допринос проучавању немачке послератне књижевности у контексту теорије сећања.

2.2 Метода истраживања

Приказ Ленцове библиографије и аутопоетике би се базирао на аналитично-синтетичким методолошким поступцима. Методолошко полазиште истраживања приповедних поступака била би структуролошка и наратолошка анализа наведених дела, на коју би се надовезало тумачење са позиција теорије културног памћења. Надаље би се размотрила и могућност примене феноменолошког приступа књижевном уметничком делу у складу са теоријом рецепције.

2.3 Оквирни садржај дисертације

Докторска дисертација требало би да се састоји из неколико тематских целина, почев од значаја и места Другог светског рата и националсоцијализма у немачкој послератној књижевности, на што би се надовезао приказ живота и дела Зигфрида Ленца у том књижевнокритичком контексту. Следећи део би био посвећен анализи наративног дискурса и хронотопа Ленцовог „поетског реализма“ са посебним освртом на улогу приповедача и читаоца у перспективи естетске рецепције и херменеутичког потенцијала исповедног казивања приповедача. Након

тога би уследило истраживање културе сећања и теорије културног памћења у оквиру које би се посматрала улога историјских збивања и друштвене критике у Ленцовим романима са тематиком Другог светског рата.

Предвиђено је да садржи следећа поглавља, од којих ће већина бити, применом формалних, тематских, односно идејних критеријума, раздељена у низ потпоглавља:

1. Увод
2. Методе и циљ рада
3. Други светски рат и националсоцијализам у немачкој послератној књижевности
4. Живот и дело Зигфрида Ленца у књижевно-критичком контексту
5. Поетика Зигфрида Ленца: ауторово саморазумевање
6. Наратолошка анализа елемената приповедања у Ленцовим романима са тематиком Другог светског рата
7. Хронотопи Ленцовог „поетског реализма“
8. Читалац/слушалац казивања у перспективи литерарне компетенције и природне наратаологије
9. Култура сећања и теорија културног памћења
10. Потенцијал Ленцових романа у односу на културу сећања и теорију културног памћења
11. Закључак
12. Списак коришћене литературе: примарне и секундарне, опште и посебне

2.4 Оквирна библиографија

a) Примарна:

1. Lenz, Siegfried. 1953. *Duell mit dem Schatten*. Hamburg: Hoffmann und Campe
2. Lenz, Siegfried. 1963. *Stadtgespräch*. Hamburg: Hoffman und Campe.
3. Lenz, Siegfried. 1986. *Zavičajni muzej*, prev. Nedeljka Paravić. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske
4. Lenz, Siegfried. 1999. *Sat njemačkoga*, prev. Leo Držić. Zagreb: Školska knjiga
5. Lenz, Siegfried. 1916. *Der Überläufer*. Hamburg: Hoffman und Campe.

б) Секундарна:

- Посебна

1. Amery, Carl. 1985. Der heilige Waldschrat aus Ostpreußen. *Der Spiegel*. 37. 215, 216.
Dostupno na:
<http://magazin.spiegel.de/EpubDelivery/spiegel/pdf/13515060> [15.01.2015.]
2. Anonimno. 1964. Lahmer Aufstieg. *Der Spiegel*, 39, 122. Dostupno na:
<http://magazin.spiegel.de/EpubDelivery/spiegel/pdf/46175477> [13.12.2014.]
3. Anonimno. 1970. Gesicht verloren. *Der Spiegel*, 11, 184. Dostupno na:
<http://magazin.spiegel.de/EpubDelivery/spiegel/pdf/45439948> [16.12.2014.]

4. Anonimno. 1984. Reine Menschlichkeit. Der Spiegel, 48, 221, 222. Dostupno na: <http://magazin.spiegel.de/EpubDelivery/spiegel/pdf/13513196> [14.01.2015.]
5. Anonimno. 2003. Es läuft ja doch immer alles auf eine allgemeine Katastrophe zu. Frankfurter Allgemeine Zeitung, 23.08.2003, 195, 42. Dostupno na: http://www.faz.net/aktuell/feuilleton/buecher/rezensionen/belletristik/es-laeuft-ja-doch-immer-alles-auf-eine-allgemeine-katastrophe-zu-1119938-p2.html?printPagedArticle=true#pageIndex_2 [04.02.2015.]
6. Anonimno. 2006. Mit dem Großen Zackenbarsch auf Streifzug durch ein Seeaquarium. Frankfurter Allgemeine Zeitung, 12.08.2006., 186, 46. Dostupno na: <http://www.faz.net/aktuell/feuilleton/buecher/rezensionen/belletristik/mit-dem-grossen-zackenbarsch-auf-streifzug-durch-ein-seeaquarium-1359366.html> [13.01.2015.]
7. Anonimno. 2008. Siegfried Lenz hält die Wirkung von Literatur für gering. Die Berliner Literaturkritik, 26.05.2008, Dostupno na: <http://www.berlinerliteraturkritik.de/detailseite/artikel/siegfried-lenz-haelt-die-wirkung-von-literatur-fuer-gering.html> [07.02.2015.]
8. Anonimno. 2014. Zum Tod von Siegfried Lenz. Ein großer Erzähler. Süddeutsche Zeitung, 07.10.2014. Dostupno na: <http://www.sueddeutsche.de/kultur/zum-tod-von-siegfried-lenz-ein-grosser-erzaehler-1.2162683> [07.02.2015.]
9. Baron, Ulrich. 2009. Buch "Landesbühne". Siegfried Lenz schreibt meisterhaft und bescheiden. Die Welt. 04.10.2009. Dostupno na: <http://www.welt.de/kultur/article4683214/Siegfried-Lenz-schreibt-meisterhaft-und-bescheiden.html> (07.02.2015)
10. Bienek, Horst. 1978. Besuch im Heimatmuseum. Die Zeit, Nr. 43, 76. Dostupno na: <http://pdfarchiv.zeit.de/1978/43/besuch-im-heimatmuseum.pdf> [17.12.2014.]
11. dpa/wip. 2008. Siegfried Lenz hält die Wirkung von Literatur für gering. Die Berliner Literaturkritik, 26.05.2008. Dostupno na: <http://www.berlinerliteraturkritik.de/detailseite/artikel/siegfried-lenz-haelt-die-wirkung-von-literatur-fuer-gering.html?type=1&cHash=02702824bc04b0acabff60f1cf78096b> [07.09.2014.]
12. Durzak, Manfred. 1976. Gespräche über den Roman. Mit Joseph Breitbach, Elias Canetti, Heinrich Böll, Siegfried Lenz, Hermann Lenz, Wolfgang Hildesheimer, Peter Handke, Hans Erich Nossack, Uwe Johnson, Walter Höllerer: Formbestimmungen und Analysen. Frankfurt am Main: Suhrkamp
13. Ekkehart, R. (Hg.). 1971. Protokoll zur Person. Autoren über sich und ihr Werk. München: Paul List Verlag.
14. Eisenreich, Herbert. 1955. So zärtlich war Suleyken. Die Zeit, Nr. 55, 44. Dostupno na: <http://www.zeit.de/1955/45/so-zaertlich-war-suleyken> [13.12.2014.]
15. Barbara Garde, Barbara / Schlusen, Katrin. 2014. Siegfried Lenz - Chronist deutscher Zustände. DW, Dostupno na: <http://www.zeit.de/1955/45/so-zaertlich-war-suleyken> [24.02.2019]
16. Ganske, Thomas. 2006. Rede im Rolf-Liebermann Studio des NDR zum 80. Geburtstag von Siegfried Lenz am 19. März 2006
17. Dostupno na: http://www.hoffmann-und-campe.de/fileadmin/Inhalte/Aktuelles/2014/Rede-Thomas-Ganske-Siegfried-Lenz_2006.pdf [13.12.2014.]

18. Geißler, Cornelia. 26.08.1994. Der alte Mann und die Empfangsdame. Berliner Zeitung. Dostupno na: <http://www.berliner-zeitung.de/archiv/lenz--roman--die-auflehnung--enttaeuscht-der-alte-mann-und-die-empfangsdame,10810590,8864978.html> [18.01.2015.]
19. Greiner, Ulrich und Henning Sußebach. 14.05.2008. Schriftsteller: Erzähl es, damit du es besser verstehst! Die Zeit, Nr. 20 – 14.05.2008. Dostupno na: <http://www.zeit.de/2008/20/L-Lenz-Interview#comments> [05.02.2015.]
20. Hartung, Harald. 12.10.1999. Alle Tassen im Koffer. Frankfurter Allgemeine Zeitung. Nr. 237, L6. Dostupno na: <http://www.faz.net/aktuell/feuilleton/buecher/rezensionen/belletristik/rezension-belletristik-alle-tassen-im-koffer-1307328.html> [18.01.2015.]
21. Helling, Reinhard. 2014. 183 Jahre Lebenserfahrung rauchten um die Wette. Neues Deutschland. 19.09.2014. Dostupno na: <http://www.neues-deutschland.de/artikel/946380.183-jahre-lebenserfahrung-rauchten-um-die-wette.html> [06.02.2015.]
22. Herms, Uwe. 2004. Zuerst ist der Konflikt, die Idee oder das Problem da. In: Rüden, Peter von / Hans-Ulrich Wagner (Hrsg.). Siegfried Lenz. Der Schriftsteller und die Medien (=Nordwestdeutsche Hefte zur Rundfunkgeschichte, 2). Hamburg: Verlag Hans-Bredow-Institut
Dostupno na: http://www.hans-bredow-institut.de/webfm_send/181 [10.08.2014.] 35 – 41
23. Hoenig, Matthias. 2011. Siegfried Lenz wird 85. Seine Botschaft ist Aussöhnung. Die Berliner Literaturkritik. 16.03.2011. Dostupno na: <http://www.berlinerliteraturkritik.de/detailseite/artikel/seine-botschaft-ist-aussoehnung.html> [07.02.2015.]
24. Jung, Jochen. 2009. Siegfried Lenz: Total entspannt. Die Zeit, Nr. 40. 28.09.2009.
Dostupno na: <http://pdf.zeit.de/2009/40/L-B-Lenz.pdf> [05.02.2015.]
25. Karasek, Hellmuth. 1970. Machen Blinde sehend? Die Zeit, Nr. 10 – 06.03.1970.), 24.
Dostupno na: <http://pdfarchiv.zeit.de/1970/10/machen-blinde-sehend.pdf> [16.12.2014.]
26. Karasek, Hellmuth. 1981. Wenn die letzte Sardine schimmert. Die Spiegel, Nr. 35 – 24.08.1981.), 165 - 167. Dostupno na:
<http://magazin.spiegel.de/EpubDelivery/spiegel/pdf/14339938> [03.01.2015.]
27. Kesting, Hanjo. 2001. "Mein unerträglich schlückliches Prinzip: Weitermachen". Siegfried Lenz im Gespräch mit Hanjo Kesting. dtv-Internetseite. Dostupno na:
<http://www.siegfried-lenz.de/interview.cfm> [11.08.2014.]
28. Killy, Walther. 1976. Gediegene Deutschstunden für die ganze Welt. Der Spiegel, Nr. 196), 44. Dostupno na: <http://magazin.spiegel.de/EpubDelivery/spiegel/pdf/41251849> [17.12.2014.]
29. Lenc, Zigfrid. 1998. Srpska devojka: pripovetke, prev. Zlatko Krasni. Vršac: KOV; Kovin: Centar za kulturu
30. Lenz, Siegfried. 1962. Stimmungen der See. Erzählungen. Stuttgart: Reclam
31. Lenz, Siegfried. 1966. Siegfried Lenz über Vladimir Nabokov: „Frühling in Fialta“, Ganz unwirkliche Leute. Der Spiegel, 18, 148-149. Dostupno na:
<http://magazin.spiegel.de/EpubDelivery/spiegel/pdf/46407033> [26.08.2014.]
32. Lenz, Siegfried. 1970. Beziehungen. Ansichten und Bekenntnisse zur Literatur. Hamburg: Hoffmann und Campe
33. Lenz, Siegfried. 1970. Zeit der Schuldlosen und das Gesicht. Pogovor pojedinačnom izdanju drame Das Gesicht Hamburg: Hoffmann und Campe

34. Lenz, Siegfried. 1971. Verlorenes Land – Gewonnene Nachbarschaft. Die Ostpolitik der Bundesregierung. Kiel: Wählerinitiative Nord, 1-17. Dostupno na:
35. <http://library.fes.de/pdf-files/netzquelle/a03-03827.pdf> [26.08.2014.]
36. Lenz, Siegfried. 1972. Mein Vorbild Hemingway. Beziehungen, Ansichten und Bekenntnisse zur Literatur. München: DTV
37. Lenz, Siegfried. 1978. Vortrag: Schriftsteller in dieser Zeit. 28.01.1978. Dostupno na: <http://www.ueberseeclub.de/resources/Server/pdf-Dateien/1970-1979/vortrag-1978-01-26Siegfried%20Lenz.pdf>
38. Lenz, Siegfried. 1985. Gubitak. prev. Vesna Baron-Brljević. Zagreb: Znanje
39. Lenz, Siegfried. 13.04.1979. Die Macht und die Phantasie. Die Zeit, 16 , 51. Dostupno na: <http://www.zeit.de/1979/16/die-macht-und-die-phantasie> [04.01.2015.]
40. Lenz, Siegfried. 1989. Der unendliche Raum des Gedächtnisses. Zeit Online. Dostupno na: <http://www.zeit.de/1989/19/der-unendliche-raum-des-gedaechtnisses/komplettansicht> [25.02.2017.]
41. Lenz, Siegfried. 1992. Über das Gedächtnis. Reden und Aufsätze. 1. Auflage. Hamburg: Hoffmann und Campe
42. Lenz, Siegfried. 14.07.1990. Der Große Zackenbarsch. Frankfurter Allgemeine Zeitung. Buz2. Dostupno na: <http://www.maths.ed.ac.uk/~aar/zackenbarsch.pdf> [23.01.2015.]
43. Lenc, Zigmund. 2001. Arneova ostavština, prev. Života Filipović. Beograd: Clio
44. Lenz, Siegfried. 2006. Selbstversetzung. Über Leben und Schreiben. Hamburg: Hoffmann und Campe, Dostupno na: <http://www.hoffmann-und-campe.de/buch-info/selbstversetzung-buch-1838/> [10.08.2014.]
45. März, Ursula. 2011. Siegfried Lenz. Frieden schon zum Frühstück. Die Zeit. Nr. 52. 24.12.2011. Dostupno na: <http://www.zeit.de/2011/52/L-B-Lenz/komplettansicht> [08.02.2015.]
46. Magenau, Jörg. 2014. Schmidt – Lenz. Geschichte einer Freundschaft. Hamburg: Hoffmann und Campe
47. Maletzke, Erich. 2006. Siegfried Lenz, Eine biographische Annäherung, Sprunge: zu Klampen Verlag
48. Mayer, Hans. 1973. Nachsitzen nach der Deutschstunde. Der Spiegel, 34, 92, 93. Dostupno na: <http://magazin.spiegel.de/EpubDelivery/spiegel/pdf/41926525> [14.12.2014.]
49. Meroz, Yohann. 1988. Laudatio. Friedenspreis des Deutschen Buchhandels. 1988 – Siegfried Lenz. Dostupno na: http://www.friedenspreis-des-deutschen-buchhandels.de/sixcms/media.php/1290/1988_lenz.pdf [09.03.2017.]
50. Mohr, Peter. 2006. Begnadeter Geschichtenerzähler. Zum 80. Geburtstag von Siegfried Lenz am 17. März. Literaturkritik.de/Rezensionsforum. Mart 2006, Nr. 3. Dostupno na: http://www.literaturkritik.de/public/rezension.php?rez_id=9246&highlight=Siegfried+Lenz [04.02.2015.]
51. Möller, Barbara. 23.09.2014. Helmut Schmidt, Siegfried Lenz und das späte Glück. Die Welt. Dostupno na: <http://www.welt.de/kultur/literarischeswelt/article132504434/Helmut-Schmidt-Siegfried-Lenz-und-das-spaete-Glueck.html> [06.02.2015.]
52. Obert, M. und M. Oehlen. 13.10.2009. Siegfried Lenz im Interview – Ein Buch kann Leben ändern. Frankfurter Rundschau, Dostupno na:

- <http://www.fr-online.de/politik/spezials/-ein-buch-kann-leben-aendern-/1472610/2901476/-index.html> [31.08.2011.]
 /1472610/2901476/-index.html
 http://www.fr-online.de/politik/spezials/-ein-buch-kann-leben-aendern-/1472610/2901476/-index.html [31.08.2011.]
53. Pákh, A. 2001. Erzählerverhalten am Beispiel der Deutschstunde von Siegfried Lenz, ISBN (eBook): 978-3-640-04926-4, dostupno na:
<http://www.hausarbeiten.de/faecher/vorschau/106647.html> [31.08.2011.]
54. Raddatz, Fritz J. 05.11.1982. Das Scheitern ist Normalfall. Die Zeit, 45, 47. Dostupno na:
<http://www.zeit.de/1982/45/das-scheitern-ist-normalfall> [18.01.2015.]
55. Raddatz, Fritz J. 23.08.1985. Der Wort-Maler. Die Zeit, 35, 39. Dostupno na:
56. <http://www.zeit.de/1985/35/der-wort-maler> [15.01.2015.]
57. Reich-Ranicki, Marcel. 15.12.2003. Es ist nicht belastend, dass jemand Napol-Schüler war. Die Welt.
58. Dostupno na: <http://www.welt.de/print-welt/article280071/Es-ist-nicht-belastend-dass-jemand-Napol-Schueler-war.html>, [11.08.2014.]
59. Reich-Ranicki, Marcel. 25.02.2006. Unwahrscheinlich, aber wahr. Focus. 9
60. Dostupno na: http://www.focus.de/kultur/medien/kultur-unwahrscheinlich-aber-wahr_aid_213859.html, [03.01.2015.]
61. Reich-Ranicki, Marcel. 17.03.2006. Mein Freund Siegfried Lenz. Frankfurter Allgemeine Zeitung. Nr. 65, 33. Dostupno na:
62. http://www.faz.net/aktuell/feuilleton/buecher/marcel-reich-ranicki-mein-freund-siegfried-lenz-1306264-p3.html?printPagedArticle=true#pageIndex_3 [22.01.2015.]
63. Russ, Colin (Hrsg.). 1973. Der Schriftsteller Siegfried Lenz: Urteile und Standpunkte. Hamburg: Hoffmann und Campe
64. Rüden. 2004. Siegfried, komm mal rüber. In: Rüden, Peter von / Hans-Ulrich Wagner (Hrsg.). Siegfried Lenz. Der Schriftsteller und die Medien (= Nordwestdeutsche Hefte zur Rundfunkgeschichte, 2). Hamburg: Verlag Hans-Bredow-Institut, 15-25
65. Dostupno na: http://www.hans-bredow-institut.de/webfm_send/181 [10.08.2014.]
66. Rüden, Peter von / Hans-Ulrich Wagner (Hrsg.). 2004. Siegfried Lenz. Der Schriftsteller und die Medien (= Nordwestdeutsche Hefte zur Rundfunkgeschichte, 2). Hamburg: Verlag Hans-Bredow-Institut
67. Dostupno na: http://www.hans-bredow-institut.de/webfm_send/181 [10.08.2014.]
68. Rüdenauer, Ulrich. 2014. Siegfried Lenz Nachruf. Hingabe an die Stille. Die Zeit. 07.10.2014. Dostupno na: <http://www.zeit.de/kultur/literatur/2014-10/siegfried-lenz-nachruf/komplettansicht> [05.02.2015.]
69. Scheller, Wolf. 2006. Literatur als Heimatmuseum, Zum achtzigsten Geburtstag von Siegfried Lenz am 17. März 2006. Die politische Meinung, Nr. 436, 69-71. Dostupno na: http://www.kas.de/wf/doc/kas_8012-544-1-30.pdf?060404092932 [22.04.2014.]
70. Schmid, Thomas. 2014. Uns bleibt der Aufbruch in die Erinnerung. Die Welt. Dostupno na: <http://www.welt.de/kultur/literarischeswelt/article126636250/Uns-bleibt-der-Aufbruch-in-die-Erinnerung.html> [22.04.2014.]
71. Schmidt, Helmut. 2014. Rede anlässlich der Trauerfeier für Siegfried Lenz am Dienstag, 28. Oktober 2014, 12 Uhr, im Hamburger Michel. 27.10.2014. Dostupno na:
http://www.ruhrnachrichten.de/storage/med/leben_erleben/pdf/17632_Die_Trauerrrede_von_Helmut_Schmidt.pdf (06.02.2015.)
72. Schneider, Wolfgang. 2010. Siegfried Lenz: Landesbühne. Ende einer Sonderfahrt. Frankfurter Allgemeine Zeitung. 26.02.2010. Dostupno na:

- http://www.faz.net/aktuell/feuilleton/buecher/rezensionen/belletristik/siegfried-lenz-landesbuehne-ende-einer-sonderfahrt-1937557.html?printPagedArticle=true#pageIndex_2 (06.02.2015.)
73. Schwarz, Wilhelm Johannes. 1974. Der Erzähler Siegfried Lenz. Bern: Francke Verlag
74. Treichel, Hans-Ulrich. 1998. Rezension: Belletristik Das langsame Schicksal. Frankfurter Allgemeine Zeitung, Nr. 14. Dostupno na: http://www.faz.net/aktuell/feuilleton/buecher/rezensionen/belletristik/rezension-belletristik-das-langsame-schicksal-1307248.html?printPagedArticle=true#pageIndex_2 [16.09.2014]
75. Vigesack, Thomas von. 1979. Die Macht und die Phantasie. Schriftsteller in den Revolutionen. Hamburg: Albrecht Knaus
76. Winkler, Willi. 30.07.1990. Der Steinmetz und der liebe Gott. Der Spiegel, 31.145 – 147. Dostupno na: <http://magazin.spiegel.de/EpubDelivery/spiegel/pdf/13502589> [17.01.2015.]
77. Witter, Ben. 1976. Als Siegfried Lenz vor Hunger ohnmächtig wurde. Die Zeit, Nr. 14 (14. – 26.03.1976), 70. Dostupno na: <http://www.zeit.de/1976/14/als-siegfried-lenz-vor-hunger-ohnmaechtig-wurde> [14.08.2014.]

- Општа

1. Abot, H. Porter. 2009. *Uvod u teoriju proze*. prev. Milena Vladić. Beograd: Službeni glasnik
2. Assmann, Aleida. 2010. *Errinnerungsräume. Formen und Wandlungen des kulturellen Gedächtnisses*. München: Verlag C. H. Beck
3. Assmann, Jan. 2013. *Das kulturelle Gedächtnis. Schrift, Erinnerung und politische Identität in frühen Hochkulturen*. 7. Auflage. München: Verlag C. H. Beck
4. Бахтин, Михаил. 1967. *Проблеми поетике Достојевског*, прев. М. Николић. Београд: Нолит
5. Бахтин, Михаил. 1989. *О роману*, прев. Александар Бадњаревић. Београд: Нолит
6. Barthes, Roland. 1968. The reality effect. *The Novel: An Anthology of Criticism and Theory, 1900-2000*, 229-234.
7. Бел-Виљада, Џин Х. 2004. *Уметност ради уметности и књижевни живот*. Нови Сад: Светови
8. Бошковић, Драган. 2008. *Текстуално (не)свесно*. Београд: Службени гласник
9. Bužinjska, Ana i Markovski, Mihal Pave. 2009. Književne teorije XX veka. Prev. Ivana Đokić-Saunderson. Beograd: Službeni glasnik
10. Cohn, Dorrit. 1978. *Transparent Minds. Narrative Modes for Presenting Consciousness in Fiction*. Princeton: Princeton University Press
11. Fest, Joachim. 2008. Bürgerlichkeit als Lebensform. Späte Essays. REinbek bei Hamburg: Rohwolt Taschebuch Verlag
12. Fludernik, Monika. 2006. *Towards a 'Natural' Narratology*, London and New York: Routledge
13. Foucault, M. 1992. Andere Räume. In: Barck, K. u. a. (Hg.). *Aisthesis. Wahrnehmung heute oder Perspektiven einer anderen Ästhetik*, 34 – 46, Leipzig: Reclam.
14. Genette, Gérard. 1992. *Fiktion und Diktion*. Übers. v. Heinz Jatho. München: Wilhelm Fink Verlag

15. Genette, Gérard. 1993. *Fiction & diction*. Cornell University Press
16. Genette, Gérard. 2010. *Die Erzählung*. Übers. v. Andreas Knop. München: Wilhelm Fink Verlag
17. Halbwachs, Maurice. 1985. *Das Gedächtnis und seine sozialen Bedingungen*. Frankfurt a. M.: Suhrkamp Taschenbuch
18. Hartman, Nikolaj. 1979. *Estetika*, prev. Milan Damnjanović. Beograd: BIGZ
19. Hohler, U. 2010. Marginalisierung als Phänomen und Prozess (Zusammenfassung des Referates in Montréal für das Forschungskolloquium der FG POP am 6. 11. 2010). Dostupno na: <http://www.ursulahohler.ch/marginalisierung.pdf> [03.04.2013].
20. Đorđević, Jelena (priredila). 2008. *Studije kulture. Zbornik*. Beograd: Službeni glasnik
21. Ингарден, Роман. 1971. *О сазнавању књижевног уметничког дела*, прев. Бранимир Живојиновић. Београд: Српска књижевна задруга
22. Iser, Wolfgang. 1984. *Der Akt des Lesens*. München: Wilhelm Fink
23. Janik, Dieter. 1973. Die Kommunikationsstruktur des Erzählwerks. Ein semiologisches Modell. Bebehausen: Verlag Lothar Rotsch
24. Jaus, Hans Robert. 1978. *Estetika recepcije*. Beograd: Nolit
25. Lanser, Susan Sniader. 1981. The Narrative Act. Point of View in Prose Fiction. Princeton: Princeton University Press
26. Lämmert, Eberhard. 1955. Bauformen des Erzählers. Stuttgart: Metzler
27. Martinez, Matias und Michael Scheffel. 2009. *Einführung in die Erzähltheorie*. München: Verlag C. H. Beck oHG
28. Müller-Funk, Wolfgang. 2008. *Die Kultur und ihre Narrative. Eine Einführung*. 2. Auflage. Wien: Springer Wien New York
29. Nora, Pierre. 1990. *Zwischen Geschichte und Gedächtnis*. Berlin: Wagenbach
30. Prince, Gerald. 1980. „Introduction to the Study of Narratee“. In: *Reader-Response Criticism: From Formalism to Post-Structuralism* (J. P. Tompkins, ed.) Baltimore: John Hopkins UP
31. Prins, Džerald. 2011. *Naratološki rečnik*, prev. Brana Miladinov. Beograd: Službeni glasnik
32. Радовић, Миодраг (приредио). 2008. *Књижевна реторика*. Београд: Службени гласник
33. Stanzel, Franz K.. 2008. *Theorie des Erzählers*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht GmbH & Co. KG
34. Walsh, Richard. 1997. Who Is the Narrator? *Poetics Today*. Vol. 18, No. 4. Duke University Press. pp. 495 – 513
Dostupno na:
<https://mrsdarcy.qwriting.qc.cuny.edu/files/2011/06/1773184.pdf> [13.02.2018]
35. White, Michael und David Epston. 2006. *Die Zähmung der Monster. Literarische Mittel zu therapeutischen Zwecken*. Heidelberg: Carl-Auer-Systeme-Verlag
36. Живковић, Душан Р. 2016. *Отворени лавиринти: Еко и Павић*. Крагујевац: Филум
37. Žmegać, Viktor. 1982. *Istina fikcije. Moderni njemački priповједачи*. Zagreb: Znanje

3. ДА ЛИ ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ ОМОГУЋАВА ЗАКЉУЧАК ДА ЈЕ У ПИТАЊУ ОРИГИНАЛНА ИДЕЈА ИЛИ ОРИГИНАЛАН НАЧИН АНАЛИЗИРАЊА ПРОБЛЕМА

Предложена тема дисертације – *Поетика памћења и контекст Другог светског рата у романима Зигфрида Ленца* – с обзиром на наратолошке, социокултуролошке и историјске апекте отвара питања која су релевантна како са књижевноисторијског тако и са књижевнотеоријског аспекта.

Анализи проблема се приступа у складу са структурним и наратолошким одликама Ленцових романа, полазећи од његове декларисане књижевне мисије коју је по сопственим речима видео у томе „да пронађе узорак у историји, који би разјаснио време у коме живимо, а сву ту цунглу у којој се не сналазимо учинио мало транспарентнијом“ (Scheller 2006: 70). У том смислу се приповедне ситуације сагледају у односу на њихов потенцијал да пренесу комплексност стварносних структура, ирационалност историјских дешавања и њихових трагичних последица. Будући да је улога приповедача аналогна позиција слушаоца односно читаоца, као циљаног реципијента, њихов комуникацијски однос ствара хронотоп за развој приповести, тако да анализа са полазишта теорије рецепције и литерарне кометенције одговара разјашњењу смишљених структура које су сугерисане текстом. С друге стране, питање кривице, инвидуалне и колективне, третира се на плану теорије културног памћења, са циљем дефинисања својеврсне поетике памћења као једне од главних одлика Ленцове књижевности. С тим у вези је оправдано и истраживање функције књижевеног уметничког дела као естетског феномена, на шта се надовезује разматрање односа књижевних наратива и историјске науке.

4. УСКЛАЂЕНОСТ ДЕФИНИЦИЈЕ ПРЕДМЕТА ИСТРАЖИВАЊА, ОСНОВНИХ ПОЈМОВА, ПРЕДЛОЖЕНЕ ХИПОТЕЗЕ, ИЗВОРА ПОДАТАКА, МЕТОДА АНАЛИЗЕ СА КРИТЕРИЈУМИМА НАУКЕ УЗ ПОШТОВАЊЕ НАУЧНИХ ПРИНЦИПА У ИЗРАДИ КОНАЧНЕ ВЕРЗИЈЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Дефиниција предмета истраживања, основних појмова, предложених хипотеза као и метода анализе докторске дисертације *Поетика памћења и контекст Другог светског рата у романима Зигфрида Ленца* усклађени су са критеријумима науке уз поштовање научних принципа у изради коначне верзије докторске дисертације, при чему су предложени релевантни извори података.

5. ПРЕГЛЕД НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА КАНДИДАТКИЊЕ

5.1 Кратка биографија кандидаткиње

Соња Урошевић је рођена 17.10.1960. године у Ваљеву. На Универзитету „Јохан Волфганг Гете“ у Франкфурту на Мајни је завршила студије германистике са титулом *Magister Artium*, а докторске студије из књижевности на Филолошко-уметничком факултету је обновила 2019. године.

До 1997. године је била запослена у ОШ „Миша Дудић“ у Ваљеву, а затим, до 2008. године, у Ваљевској гимназији. Од тада ради као наставник немачког језика на Факултету здравствених и пословних студија Универзитета Сингидунум у Ваљеву.

Од 1997. до 2000. године похађала је едукацију за мултипликаторе (teacher trainer-e) у организацији Министарства просвете, Гете института, Швајцарске централе за стручно усавршавање и аустријске организације Култур Контакт, након чега је као хонорарни сарадник Гете института у Београду и Атини, као и Удружења наставника немачког језика Србије ангажована у многим образовним пројектима из области методике и дидактике немачког као страног језика, базираним на принципима (пост)комуникативне, интеркултуралне, активне, отворене наставе са нагласком на холистичком и аутономном учењу.

Од 2001. до 2003. године сарађивала је у Комисији за реформу школства Министарства просвете Републике Србије у области планирања исхода учења у основној и средњој школи и евалуације уџбеника немачког језика за 7. разред основне школе.

У периоду од 2015. до 2017. године учествовала је пројекту „DIP in SOE“ (Дигитални, интеркултурални, пројектно оријентисани приступ настави у југоисточној Европи) у организацији Гете института Загреб и стекла квалификацију за едукатора из области немачког као страног језика и медија (DaF- und Medien-Multiplikatorin).

Води и координира програме за стручно усавршавање професора немачког језика у својству онлајн-едукатора и коаутора, од којих су неки акредитовани од стране Завода за унапређивање образовања и васпитања Београд.

Решењем Министарства правде Републике Србије 1991. године постављена је за сталног судског тумача за немачки језик.

5.2 Научноистраживачки рад

Кандидаткиња је положила испите на докторским студијама са просечном оценом 8,88. Учествовала је на дванаест научних скупова са следећим излагањима:

1. *Наративни поступци у романима „Час немачког“ и „Завичајни музеј“ са аспекта 'природне' наратологије Монике Флудерник*, усмено излагање на научном скупу Језик, књижевност, теорија у организацији Филозофског факултета у Нишу (Ниш, 27. – 28. април 2018.)

2. *Хронотопи у роману Завичајни музеј Зигфрида Ленца*, усмено излагање на научном скупу Језик, књижевност, време у организацији Филозофског факултета у Нишу (Ниш, 22. – 23. април 2016.)
3. *Зигфрид Ленц – или може ли се књижевност превести у праксу*, усмено излагање на научном скупу Језик, књижевност, значење у организацији Филозофског факултета у Нишу (Ниш, 24. – 25. април 2015.)
4. *Дискурс сећања – литераризација сећања у романима Зигфрида Ленца „Час немачког“ и „Завичајни музеј“*, усмено излагање на научном скупу Језик, књижевност, дискурс у организацији Филозофског факултета у Нишу (Ниш, 25. – 26. април 2014.)
5. *Маргинализација као литературна стратегија*, усмено излагање на научном скупу Језик, књижевност, маргинализација у организацији Филозофског факултета у Нишу (Ниш, 26. – 27. април 2013.)
6. *Завичај као вредносна парадигма у роману "Завичајни музеј" Зигфрида Ленца*, усмено излагање на научном скупу Језик, књижевност, вредности у организацији Филозофског факултета у Нишу (Ниш, 27. – 28. април 2012.)
7. *Како се чита Зигфрид Ленц?*, усмено излагање на 2. научном скупу младих филолога Србије Савремена проучавања језика и књижевности у организацији Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу (Крагујевац, 17.03.2012.)
8. *"Пакт са читаоцем": Комуникативна структура у романима "Час немачког" и "Завичајни музеј" Зигфрида Ленца*, усмено излагање на мултидисциплинарној конференцији Језик, књижевност, комуникација у организацији Филозофског факултета у Нишу (Ниш, 23. – 24.04.2011.)
9. *Појам завичаја у романима "Час немачког" и "Завичајни музеј" Зигфрида Ленца*, усмено излагање на 3. научном скупу младих филолога Србије Савремена проучавања језика и књижевности у организацији Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу (Крагујевац, 12.03.2011.)
10. *Одлука као морални чин у драми "Намесник" Ролфа Хоххута*, усмено излагање на међународном научном скупу Филолошка истраживања данас - језик, књижевност, култура у организацији Филолошког факултета у Београду (26. – 27.11.2010.)
11. *Улога и значај књижевних текстова за наставу страних језика на примеру немачког као страног језика у оквиру концепта "интеркултуралне германистике"*, усмено излагање на мултидисциплинарној конференцији Језик, књижевност, идентитет у организацији Филозофског факултета у Нишу (Ниш, 23 – 24.04.2010.)
12. *Значај појмова "ты" и "сопствени" у оквиру интеркултуролошки оријентисаног изучавања немачке књижевности*, усмено излагање на II научном скупу младих филолога Србије Савремена проучавања језика и књижевности у организацији Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу (Крагујевац, 06.03.2010.)

Објавила је девет научних радова, од којих су седам из уже научне области теме докторске дисертације:

1. Соња Урошевић, „Хронотопи у роману Завичајни музеј Зигфрида Ленца“, Зборник радова са конференције *Језик, књижевност, време – Књижевна истраживања*; Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 2016, стр. 281-292. (УДК 821.112.2.09-31 Ленц З., ISBN 978-86-7379-445-7) (M14)

2. Соња Урошевић, „Дискурс сећања – литераризација сећања у романима Зигфрида Ленца *Час немачког и Завичајни музеј*“, Зборник радова са конференције *Језик, књижевност, дискурс* – Књижевна истраживања; Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 2015, стр. 411-422. (УДК 821.112.2-31 Ленц 3., ISBN 978-86-7379-368-9) (M14)
3. Соња Урошевић, „Маргинализација као литерарна стратегија“, Зборник радова са конференције *Језик, књижевност, маргинализација* – Књижевна истраживања; Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 2014, стр. 231-240. (УДК 821.112.2-31 Ленц 3., ISBN 978-86-7379-324-5) (M14)
4. Соња Урошевић, „Пакт са читаоцем“, Зборник радова са конференције *Језик, књижевност, комуникација* – Књижевна истраживања; Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 2012, стр. 95-106. (УДК 821.112.2.09 Ленц 3., ISBN 978-86-7379-240-8) (M14)
5. Соња Урошевић, „Појам завичаја у романима *Час немачког и Завичајни музеј* Зигфрида Ленца“, Зборник радова са 3. научног скупа младих филолога Србије *Савремена проучавања језика и књижевности*, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2011, књига 2, стр. 269-276. (УДК 821.112.2.09-31 Ленц 3., ISBN 978-86-85991-40-0) (M45)
6. Соња Урошевић, „Значај појмова *туђи* и *сопствени* у оквиру интеркултуролошки оријентисаног изучавања немачке књижевности“, Зборник радова са 2. научног скупа младих филолога Србије, *Савремена проучавања језика и књижевности*; Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2010, књига 2, стр. 431-439. (ISBN 978-86-85991-31-8) (M45)
7. Соња Урошевић: „Архетипски модуси простора и времена у огледу *Његов портрет* Душана Матића“, Наслеђе, бр 15/1, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац 2010, стр. 121-127. (УДК 821.163.41.09-4 Матић Д., ISSN 1820-1768) (M51)

Ови реферати и научни радови усмерени су на проучавање германистичке филологије и културе, као и на анализу улоге књижевности с обзиром на њен доживљајно-спознајни потенцијал у литерарној комуникацији, наратоловске аспекте књижевних текстова и њихов значај у контексту теорије културног памћења.

6. НАУЧНА ОБЛАСТ ДИСЕРТАЦИЈЕ И ПОДАЦИ О ЧЛНОВИМА КОМИСИЈЕ

6.1 Научна област дисертације

Тема докторске дисертације *Поетика памћења и контекст Другог светског рата у романима Зигфрида Ленца* припада научној области Филологија – Наука о књижевности и ужој научној области: Немачка књижевност и култура.

6.2 Кратка биографија и референце ментора

др Душан Живковић, ванредни професор

Душан Р. Живковић (Крагујевац, 1980) је ванредни професор за ужу научну област Теоријске књижевне дисциплине и општа књижевност, на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу.

Дипломирао је на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду (добитник је „Изузеатне награде Универзитета у Новом Саду” за постигнут успех на основним студијама). Магистрирао је и докторирао на Филолошком факултету Универзитета у Београду, 2011. године (тема докторске дисертације: „Типолошко поређење романа Милорада Павића и Умберта Ека и поетички и семантички аспекти интертекстуалности у романима *Име руже* и *Хазарски речник*”).

Објавио је монографију *Отворени лавиринти: Еко и Павић* (2016), као и научне радове на српском, енглеском, руском и словеначком језику.

Председник је Савета за књижевност и науку Универзитетске галерије у Крагујевцу. Био је уредник у издавачкој кући *Кораци*, руководилац књижевног клуба СКЦ-а у Крагујевцу и уредник рубрике за поезију у часопису *Lipar*; члан је уредништва часописа: *Nasleđe* (ФИЛУМ, Крагујевац) и „Humanities and Social Sciences” (New York, USA).

Објавио је збирку песама *Путници измишљеног раја* (у српско-немачком издању). На европском конкурсу поезије, за песму „Крик” (итал. — „Il grido”), добио је награду „Diploma di merito” удружења „Dante Alighieri”.

Dušan Živković, Časlav Nikolić, „Moderne mitološke transformacije v pesničkem ciklusu *Odisej* Gregorja Strniša”, *Slavistična revija*, Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana, 2014, št. 4, str. 607—619, SSCI/AHCI lista, Q1- SJR Scimago <http://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=5800155978&tip=sid&clean=0>, impact factor https://www.researchgate.net/journal/0350-6894_Slavisticna_Revija (ISSN 0350-6894, UDK 821.163.6.09-1). http://www.srl.si/sql_pdf/SRL_2014_4_10.pdf (M23)

Душан Живковић, „Отворено дело и интертекстуални аспекти у роману *Име руже* Умберта Ека”, Зборник Матице српске за књижевност и језик, књига 59, свеска 1, Нови Сад, 2011, стр. 111-131, (UDC 821.131.1-31.09, ISSN 0543-1220). http://www.maticasrpska.org.rs/stariSajt/casopisi/knjizevnost_59-1.pdf (M24)

Душан Живковић, „Историја и фикција у роману *Прашко гробље* Умберта Ека”, Зборник Матице српске за књижевност и језик, књига 64, свеска 1, Нови Сад, 2016, стр, 155-173, UDC 821.131.1-31.09 Eco U., http://www.maticasrpska.org.rs/stariSajt/casopisi/ZMSKJ_64_1.pdf, 30.5.2016. (M24)

Душан Живковић, „Научни значај и доминантни интертекстуални аспекти Лингвостилистике књижевног текста Милоша Ковачевића” *Српски језик: студије српске и словенске*, Београд, 2019. XXIV, 87-113, ISSN 0354-9259., [https://doi.org/10.18485/sj.2019.24.1.3 \(M24\)](https://doi.org/10.18485/sj.2019.24.1.3)

Душан Живковић, „Херметизам и хипертекст”, *Наслеђе*, бр. 42, Крагујевац, 2019. 107-124, УДК 801.73:004.55 82.09, ISSN 1820-1768 (од 39. броја, часопис *Наслеђе* има категорију M24), [http://filum.kg.ac.rs/dokumenta/izdavstvo/nasledje/brojevi/nasledje_42.pdf \(M24\)](http://filum.kg.ac.rs/dokumenta/izdavstvo/nasledje/brojevi/nasledje_42.pdf)

Душан Живковић, „Опште одлике херменеутике Матије Влачића Илирика, Протестантизам, „Српски језик, књижевност, уметност”, књ. 2, ур. Драган Бошковић, Часлав Николић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2018. 113-119, УДК 274.5:929 Vlačić M. I, ISBN 978-86-80796-25-3 (M14)

Душан Живковић, „Тишина и ћутање у роману *Предео сликан чајем* Милорада Павића”, *Тишина*, Зборник радова са једанаестог међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*, књ. 2, ур. Драган Бошковић, Часлав Николић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2017. стр. 205-214. (УДК 821.163.41-31-09 Pavić M, ISBN 978-86-80796-08-6) (M14)

Душан Живковић, „Интертекстуалност у песми *The Man Who Sold The World* Дејвида Боувија”, *Rock'n'Roll*, Зборник радова са Десетог међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*, књ. 2, ур. Драган Бошковић, Часлав Николић, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2016. стр. 287-295, (UDK 82.0:78.067.2 Bowie D. ISBN 978-86-85991-95-0) (M14)

Душан Живковић, „Однос према рату у роману *Острво дана пређашњег* Умберта Ека”, Зборник са 9. међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*, књ. 2, одговорни уредник Драган Бошковић, Скупштина града Крагујевца; Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2015. стр.77-85. (ISBN 978-86-85991-81-3, УДК 821.131.1.-31.09) (M14)

Душан Живковић, „Однос према рату у роману *Острво дана пређашњег* Умберта Ека”, *Рат*, Зборник са 9. међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*, књ. 2, одговорни уредник Драган Бошковић, Скупштина града Крагујевца; Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2015. стр.77-85. (ISBN 978-86-85991-81-3, УДК 821.131.1.-31.09) (M14)

Душан Живковић, „Питања нужности, могућности и немогућности превазилажења друштвених сукоба у 20. српских подела Душана Ковачевића”. Зборник са VII међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*, књ. 2, одговорни уредник Драган Бошковић, Скупштина града Крагујевца; Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2013. стр. 149-156. (УДК 821.163.41-32.09, ISBN 978-86-85991-53-0) (M14)

Душан Живковић, „Авангардне тенденције у поезији Владимира Мајаковског и Милоша Црњанског”, *Наслеђе*, бр. 37/2, Крагујевац, 2017. стр. 27-41. (УДК 821.161.1.09-1 Majakovskij V. 821.163.41.09-1 Crnjanski M. ISSN 1820-1768). <http://mjl.clarivate.com/cgi-bin/jrnlst/jlresults.cgi?PC=EX&Word=naslede> (M51)

Душан Живковић, „Ерос и Танатос у песми *Радосно опело* Момчила Настасијевића”, *Наслеђе*, бр. 25, Крагујевац, 2013. 59-67. (UDC 821.163.41-14.09/ISSN 1820-1768)

http://www.filum.kg.ac.rs/images/stories/Filum/Izdavacka_delatnost/Nasledje/nasledje25s.pdf (M51)

Душан Живковић, „Метатеатралност и трагање за идентитетом у драми *Професионалац* Душана Ковачевића”, *Наслеђе*, бр. 21, Крагујевац, 2012. стр. 99-108. (УДК 821.163.41.09-2, ISSN 1820-1768 / COBISS.SR-ID 115085068). http://www.filum.kg.ac.rs/images/stories/Filum/Izdavacka_delatnost/Nasledje/nasledje21.pdf, 23.5.2016 (M51)

Душан Живковић, „Религија, историја и фикција у роману *Унутрашња страна ветра* Милорада Павића”, *Бог*, Зборник радова са шестог међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*, књ. 2, одговорни уредник Драган Бошковић, Скупштина града Крагујевца; Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2012. стр. 495-501. (ISBN 978-86-85991-43-1(ФФ), УДК 821.163.41-31.09, COBISS.SR-ID 194256652) (M14)

6.3 Кратке биографије и референце чланова Комисије

проф. др Драган Бошковић, редовни професор

Драган Бошковић (Београд, 16. фебруар 1970) је српски песник, теоретичар и историчар српске књижевности. Редовни је професор Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу.

Дипломирао је, магистрирао и докторирао на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Бавио се и књижевнокритичарским радом и учествовао на више од 70 промоција и књижевних вечери. Пише студије, научне радове, књижевнокритичке и есејистичке текстове. Објавио више монографија, приредио преко двадесет научних зборника. Главни уредник је научног часописа *Наслеђе* и уредник монографске библиотеке *Црвена линија* (ФИЛУМ, Крагујевац). Област интересовања: савремена српска књижевност, теорија књижевности, културологија.

Интензивно учествује у књижевном животу као критичар, есејиста, научник, предавач, али и као писац. Од 1995. објављује поезију. Објавио је седам песничких књига, учествовао на низу песничких фестивала и манифестација. Добитник је више награда за поезију. Поезија му је превођена на украјински, пољски, чешки, словеначки, шпански, јапански језик. Учествовао у раду више жирија за доделу књижевних награда. 2016. године, са Александром Стојановић, Даницом Савић и Славицом Николић основао је бенд The Vocal Clash. О његовом поетском

стваралаштву објављено је преко 30 књижевних критика и приказа. Живи у Београду, ради у Крагујевцу.

Драган Бошковић, „Цинизам медицине и лечење литературом“, *Теме*, Ниш, 2015, бр. 1/2015, стр. 263-273. (ISSN 0353-7919; UDK 61:172.4+82:2-468.6) (M24)

Драган Бошковић, „Случај 'г. Домановић': поетички идеологизам и политички нихилизам“, *Књижевна историја*, Београд, год. 46, бр. 153, 2014, стр. 395-408 (УДК 82.163.41.09 Домановић Р. / 821.163.41:316.75 / ISSN 0350-6428) (M24)

Dragan Bošković, „Bez imena i znaka: Nihilizam Andrićeve figuracije mostova“, *Slavistična revija*, Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana, 4/2013, str. 621-629. (UDK 821.163.41.09Andrić I. / ISSN 0350-6894 / SSCI/AHCI листа) (M23)

Драган Бошковић, „Модернитет и генеза епифанија у прози Лазе Лазаревића“, *Књижевна историја*, Београд, 2012, год. 44, бр. 146 (2012), стр. 41-59. (УДК 821.163.41.09-32 Лазаревић. Л. ISSN 0350-6428.) (M24)

Драган Бошковић, „Историја и нарација, теорија и фикција“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, Матица Српска, Нови Сад, бр. 59, св. 1, 2011, стр. 31-43. (УДК 930; ISSN 0543-1220) (M24)

Драган Бошковић, „Политике српског постмодернизма“, *Наслеђе*, бр 21, Крагујевац, 2011, стр. 9-21. (ISSN 1820-1768 / COBISS.SR-ID 115085068 / УДК 821.163.41.02 ПОСТМОДЕРНИЗАМ) (M51)

Драган Бошковић, „Српска књижевност: јуче, данас, сутра“, *Значај српског језика и књижевности за очување идентитета Републике Српске IV: Будућност српског језика и књижевности у Републици Српској и процеси (дез)интеграција*, ур. Милош Ковачевић, Филозофски факултет, Источно Сарајево, Пале, 2015, стр. 57-72. [ISBN 978-99938-47-63-2] (M14)

Драган Бошковић, „УЗАЛУД: Поетичко место Бранка Миљковића у једновековној модернизацији српског песништва“, *Бранко Миљковић, ново читање* (Зборник са научног скупа одржаног у Нишу 14-15. јуна 2014. године), ур. Данијела Поповић, Филозофски факултет Универзитета, Ниш, 2015, стр. 275-284. [УДК 821.163.41.09 Миљковић Б. 82.09 / ISBN 978-86-7379-397-9] (M14)

др Александра Лазић Гавриловић, доцент

Александра Лазић Гавриловић (1968) је доцент за ужу научну област Германистика на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Похађала је школу у Швајцарској, Немачкој и Србији, у Београду је студирала германистику, а после дипломирања на Филолошком факултету (1992), била је изабрана за лектора за немачки језик на катедри за Германистику. Радећи као лектор, А. Лазић-Гавриловић је у издању Филолошког факултета објавила уџбеник за студенте

германистике Збирка текстова за практичну наставу немачког језика на 1. години студија. Филолошки факултет, Београд, 2005, заједно за Александром Бајазетов-Вучен. Касније се, сходно свом научном интересовању, једнако упорно и уверљиво бавила проблемима књижевности. О томе сведоче сви касније објављени прилози. Након избора за асистента за Немачку књижевност, држала је вежбе из предмета Немачка књижевност 7 и 8, а од 2015. године поред наведених предмета држи и предавања и вежбе из предмета Преглед немачке књижевности од почетака до 1933. и Немачку књижевност 1 и 2.

Опредељеност А. Лазић-Гавриловић за науку о књижевности потврђује и њена докторска теза под насловом „Црњански и немачки културни круг коју је 2016. године одбранила на Филолошком факултету у Београду“ (Доступно на: http://www.fil.bg.ac.rs/wpcontent/uploads/obavestenja/pravna/Aleksandra_Lazic_Gavrilo_vic_doc_izvestaj_FLF.pdf).

Учествовала је на више научних скупова у земљи и иностранству.

Александра Лазић-Гавриловић, „О тумачима књижевности, господарима фиктивних светова“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књига 55, св. 1, 218-221, Нови Сад, 2007. (M24)

Александра Лазић-Гавриловић, „Дух и разумевање: Николи Милошевићу у спомен“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књига 57, св. 2, Нови Сад, 2009. (M24)

Александра Лазић-Гавриловић, „Die Reisebilder Miloš Crnjanskis, Eine west-östliche Geschichte des Blicks“, *Mobilität und Kontakt. Deutsche Sprache und Kultur in ihrer Beziehung zum Südosteuropäischen Raum*, Zadar, 2009. (M14)

Александра Лазић-Гавриловић, „Лик Хане Шмиц у роману Читач Бернхарда Шлинка“, *SIZE zero/мала МЈЕРА, Женски лик у књижевном тексту*, Институт за црногорски језик и књижевност, Подгорица, 2011. (M33)

Александра Лазић-Гавриловић, *Милош Црњански и немачки културни круг*, докторска дисертација у штампи, Филолошки факултет, Београд. (M42)

Александра Лазић-Гавриловић, А. Бајазетов-Вучен, *Збирка текстова за практичну наставу немачког језика на првој години студија*, Филолошки факултет, Београд, 2005.

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Комисија закључује да тема докторске дисертације *Поетика памћења и контекст Другог светског рата у романима Зигфрида Ленца* испуњава услове научне заснованости, као и да кандидаткиња Соња Урошевић испуњава законом предвиђене услове за пријаву теме докторске дисертације.

Комисија предлаже Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу да прихвате предложену тему дисертације *Поетика памћења и контекст Другог светског рата у романима Зигфрида Ленца* и одобре њену израду.

У Крагујевцу,
16. 07. 2019. године

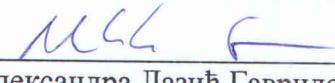
ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

др Душан Живковић, ванредни професор
ужа научна област:

Теоријске књижевне дисциплине и општа књижевност
Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу
Председник комисије

др Драган Бошковић, редовни професор
ужа научна област:
Српска књижевност
Филолошко-уметнички факултет, Универзитет у Крагујевцу

др Александра Лазић Гавrilović, доцент
ужа научна област:
Германистика
Филолошки факултет, Универзитет у Београду